

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR DE HONGRIE • UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.

SZERKESZTIK: — REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.

Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5. • TELEFON: AUTOMATA 811—52.

IPARUNK ADÓÜGYI KIVÁNSÁGAI.

1. Kivánjuk az adóügyi konszolidációt!

Átgondolt pénzügyi és gazdasági politika kezdeményezését a kormánytól!

A fényüzési adó kivetését és beszedését a jövőben, ameddig azt el nem törlik, az adóügyi hatóságok végezzék el; e munka terhétől, súlyos anyagi szankcióitól mentesíttesse nek üzleteink!

2. Az italmérési illeték eltörlését vagy termelési adóvá való átalakítását!

E magánjogi eredetű adó, a rendi államszervezet e csökevénye megérett az eltörlésre. Vagyha az állam által negyven éve hasznosított e jog hozama szükséges, azt ne az a néhány ezer italmérő, hanem a termelésnél leróva, az egész ország fogyasztói viseljék.

3. Ne gátolják a magyar szállodásipar fejlődését!

Ne sújtsák a magántőkét, ha az idegenforgalom fontos nemzeti és gazdasági érdekeiből a szállodákat ujjaalakítja, modernizálja, sőt adóügyi és egyéb kedvezményekkel tegyék minél általánosabbá ezt a nemzeti érdeket szolgáló törekvést!

4. Végül: az étkezéssel kapcsolatos forgalmi és fényüzési adót szüntessék meg!

Kartársaink! E kivánságokat tartalmazó memorandumunkat átadtuk a miniszterelnöknek és a kormány gazdasági minisztereinek, továbbá megküldöttük a törvényhozás alsó- és felsőháza tagjainak. E négy pontba foglalt életbevágó követeléseinket adjátok ti is tudtára képviselőiteknek, várostok és megyétek vezetőinek, mindenkor és mindenütt tartsátok napirenden. Addig ne nyugodjatok meg, míg e követelések meg nem valósulnak!

**A Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok
Országos Szövetsége.**

A budapesti vendéglősök adóközössége.

A mi naptárunk.

1928 december 1 Szombat		11 Kedd	Délután 4 órakor a X. kerületi vendéglősök értekezlete Kuchties Pálnál (X. Liget tér 4).
2 Vasárnap		12 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Németh Imrénél (IX. Ráday utca 15).
3 Hétfő		13 Csütörtök	
4 Kedd	Délután 4 órakor az <i>előljáróság rendes havi</i> ülése az ipartestületben.	14 Péntek	Délelőtt 10 órakor <i>Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékéét ápoló asztaltársaság</i> összejövetele Bandl Ferencnél, (VIII. József körút 46). A múlt havi fényüzési adóvallomás beadása és befizetése 15-éig. Az alkalmazottak kereseti adóinak és a rokkantadó befizetése és a kimutatások beadása.
5 Szerda	Délelőtt 10 órakor <i>békeltető bizottság</i> ülése az ipartestületben. <i>Az adóközösség tagjainak</i> általányuk befizetésének utolsó napja. Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Baranyai Józsefnél (VII. Károly körút 13).	15 Szombat	Délelőtt 11 órakor a <i>segédvizsgáló bizottság</i> ülése az ipartestületben.
6 Csütörtök		16 Vasárnap	
7 Péntek	Este 8 órakor <i>vendéglősök vacsorája</i> Malosik Ferencnél (VIII. Népszínház utca 15).	17 Hétfő	
8 Szombat		18 Kedd	
9 Vasárnap		19 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Kittlich Ede és Queiser Edénél (VI. Podmanitzky utca 51).
10 Hétfő		20 Csütörtök	Délelőtt 10 órakor <i>békeltető bizottság</i> ülése az ipartestületben.

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete
V., Ferenc József tér 5. Telefon: Aut. 811—52.
Hivatalcs órák köznapokon: 9—2-ig.

Ipartestületünk jogtanácsosa: *dr. Molnár Sz. Dezső*.
IV., Városháza-u. 10. Telefon: Aut. 892—55.

A *bpesti vendéglősök adóközösségének* és a *Nyugdíjintézetnek* hivatalos helyisége: az ipartestület irodájában. Hivatalos órák az adóközösségnél d. e. 10—12; a nyugdíjintézetnél d. e. 12—2 óráig.

Az ipartestület irodájában kapható szakkönyvek:
Ballai Károly: A magyar koresmák és fogadók a XIII—XVIII. században. Ára 5.— P.
Dittmayer Andor: Gastérea. Ára 3.20 P.
Gonda Béla: A terítés művészete. Ára 4.— P.
Gundel Károly—Reichard György: A vendéglői fel-
szolgálás kézikönyve. 6.40 P.
Marencsich Ottó: Szakszótár. Ára 3.20 P.
— Vezérfonal a szálloda- és vendéglőüzem megszerve-
zéséhez és vezetéséhez. Ára 5.— P.
Palkovics Ede—Dittmayer Andor: A szakácsművészet
kézikönyve. Ára 5.— P.

PETAR KOSTIC-féle valódi karlócai ürmös ismét kapható!

100 literen felüli hordóvételnél pr. lit. P **3.84**
100 literen aluli hordóvételnél (lega-
lább 50 liter) pr. lit. P **3.92**
50 literen alul demijohnban pr. lit. P **4.—**
(Ezen árakban a hordó, illetve demijohn ára nincs benne)

1 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **4.30**
1/2 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **2.40**
(Kötelezettségnélküli áraink fényüzési adóval
együtt értendők.)

Vezérképviselőt és lerakat:

VENDÉGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R. T.

Budapest, IV., Vámház körút 8. Telefon: Aut. 833-80 (üzlet és raktár) aut. 845-15, aut. 845-16.

Közleményeinket csak a forrás megnevezésével lehet átvenni.

MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

Idegenforgalmunk helyes megszervezése.

Irta: **Marencich Ottó**, a Dunapalota és a Hungária Nagyszállodák vezérigazgatója.

Mint gyakorlati szakember nagy meglepéssel olvastam gróf Apponyi Antal Lajos előterjesztését „A Magyar Idegenforgalom”-ról.

A kérdést gyakorlati szempontból közelről tekintve mindenek előtt idegenforgalmunkat három osztályba lehet csoportosítani. Az első az átutazó, vagyis a transitforgalom. A második a kiránduló jellegű, vagy turistaforgalom, a harmadik az ugynevezett belföldi idegenforgalom, amelyhez a megszállt területbeli magyarokat is számítom.

A. 1. A transitforgalom a világháboru előtt igen élénk volt, főleg a balkán államok felé, viszont a keleti államokból Nyugateurópa felé utazó közönség nagy százaléka szívesen töltött egy-két napot Budapesten.

Ez az idegenforgalom a világháboru után majdnem teljesen megszűnt először azért — mert a keleti államokban még mindig nem állott be a konszolidált gazdasági állapot és biztonság érzete, amely nélkül idegenforgalomfejlesztésről szó sem lehet — másodszor azért, mert a szomszéd jugoszláv államok a kelet felé irányuló forgalom nagyobb részét a saját államaikon át igyekeznek lebonyolítani Magyarország elkerülésével.

Ad. 2. Sokkal kedvezőbb a helyzet a kirándulás jellegű illetve a Turistaforgalomban. Ez a forgalom nemcsak elérte a békebeli állapotot, de már tulszárnyalta is azt. Ennek a forgalomnak legnagyobb százaléka felénk Bécsen keresztül, illetve Bécsből áramlik. Ezen ténynek bebizonyítása már sejteti velünk azon gyakorlati intézkedéseknek fontosságát, amelyek involválják azt, hogy Budapest és Magyarország idegenforgalmának legfontosabb helye Bécs — s hogy a magyar idegenforgalom fejlesztési törekvése erre fektesse a főszűrt és ott építse ki első sorban céltudatos propagandával.

Ezt a propagandát egyelőre három irányban kell fejleszteni:

1. Az első irányban minden eszközzel meg kell valósítani azt, hogy minden Bécsbe érkező idegennek kellő formákban figyelmét felhívják Magyarországra és Budapestre — az ottani utazási irodák, bankok és szállodák segítségével.

Ezen cél biztosítása érdekében Bécsben olyan szervezetet kell létesíteni, amely az idegenforgalmi intézőségtől vagy a magyar államtól kellően támogatva — ennek a feladatnak meg is feleljen.

Nem elég az, hogy létesítsünk egy szervet, mely ilyen irányú érdeklődésnél, privát jellegű és érdekű felvilágosítást nyújtson az idegennek — amint ez már kezdeményezett is — ki kell építeni ezt oly szervezetté, amely maga vegye észre a Bécsben megjelenő idegent és módot talál arra, hogy ezzel kellő formában lépjen érintkezésbe.

Figyelni kell állandóan azokat a nagyszámu

kongresszusokat, amelyek Bécsben lezajlanak és amelyek keletkezében vannak — s ezeket országunk és fővárosunk propagálására ki kell használni.

Állandó kapcsolatot kell teremteni a magyar érdekképviselő és az illető bizottságok elnökségei között.

Lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a kongresszus tagjai — ne csak csoportos kirándulás esetén kapjanak vasuti, hajózási és szállodai kedvezményeket — de tessék lehetővé tenni, hogy megfelelő szelvények ellenében a kongresszus tagjai ezt a kedvezményt akkor is igénybe vehessék, ha a csoporttól elszakadva, egyes személyek kívánnák az alkalmat kihasználni.

Szóval nekünk meg kell teremtenünk azt a légkört, hogy a különböző bizottságok elnökségei természetesen következetességgel ajánlja a Bécsbe érkező idegennek Budapest és Magyarország szebb részeinek meglátogatását.

Véleményem szerint a Bécsben felállítandó magyar szervezet, az állam tekintélyétől támogatva — nagyobb súlyt reprezentálhat s így nagyobb eredményt is érhet el s megalapozhatja a felénk irányuló forgalom oszlopait.

Meg kell valósítani azt az eszmét, hogy Bécs és Budapest között bevezessenek egy kényelmes kiránduló gyorsvonatot, amely pl. legjobban d. e. 11 órakor indulna el Bécsből Budapest felé és ugyanakkor Budapestről Bécsbe.

Ezt a vonatot kényelmes Pullmann berendezéssel képzelem első és második osztály közötti árban, egy vagy két rendes harmadosztályu kocsii hozzacsatolásával. Ennek az „Ausflugszug”-nak kellő hirdetése nemcsak a Bécsben tartózkodó idegent, de az ottani lakosságot is vonzaná Budapestre, s elárulhatom azt is, hogy Bécsben hivatott szakemberek ennek a vonatnak bevezetését nagy érdeklődéssel és szimpátiával várják, — s az eszmét igen jónak és életrevalónak találják.

Ad. 3. Az idegenforgalom harmadik része az u. n. belföldi forgalom, amely a háboru után természetesen nagyban csökkent. Belföldi forgalom alatt érthetjük a hazai vidék lakóinak forgalmát és értem ezalatt a tőlünk elszakított magyar területek magyarjait is.

Ez utóbbi jelentős tényezője volna idegenforgalmunknak — de sajnos — azok az intézkedések, amelyeket az u. n. utódállamok saját biztonságuk érdekében létesítettek, nagyban megnehezítik sőt utját állják a lehetőségnek s ezért mindaddig, míg ezek az egyoldalú és emellett észszerűtlen intézkedések és vexaturák fennállanak, a tőlünk elszakított magyarjainkra napról-napra kevésbé számíthatunk.

Mindebből lesűrhetem azt az eredményt, hogy a jelen körülmények között — míg a transit és hazai forgalom emelkedése a politikai és gazdasági konstellációk miatt nem következhetik be, a legfontosabb kérdés marad a turista jellegű forgalom emelése és állandósítása.

Ujból hangoztatom, hazánk természeti és néprajzi viszonyainak, a főváros szépségeinek beállítása mellett a kérdés megoldását gyakorlati térére kell átvinni. Annak kulcsát pedig főleg Bécsen át felénk áramló idegenforgalom adja meg.

Elengedhetetlen tehát az erős propaganda szervezet, elengedhetetlen a fent említett idegeket ide vonzó kedvezmények beállítása, utlevél, vizum és vámnehézségek megszüntetése.

A céltudatos propaganda arra is irányuljon, hogy az osztrák, különösen a bécsi polgári közönységet megnyerje. Amint a régi jó időben minden magyar meglátogatta az osztrák fővárost — úgy meg kell nyernünk most a bécsi és bécskörnyéki lakosságot azon eszmének, hogy Budapest és Magyarország szépségeit megismerje s ne feledjük el, hogy a film és rádió igen nagy segítségünkre lehet e tekintetben.

Az idegenforgalommal igen szoros kapcsolatban áll nálunk is — a szállodaipar s igen sok kritikát hallani a magyar szálloda állapotáról.

A fővárosban elegendő, minden modern kényelemmel berendezett szállodát találunk s örömmel konstatálni lehet, hogy ma már nemcsak az u. n. elsőrangú szállodák állanak a helyzet magaslatán, de vannak több kisebb u. n. másodrangú szállodák is, amelyek fokozatosabb idegenforgalomnak bátran nézhetnek elébe anélkül, hogy az ország szégyenére válják. Ma már vidéken is jobb a helyzet e tekintetben — és minden jel arra mutat, hogy rövid időn belül a vidéki városainkban is a szállodaviszonyok olyanok lesznek, amilyenek az osztrák vidéki városokban találhatók.

Bátran mondható, hogy a magyar szállodaipar az ország idegenforgalmával helyes lépést tart. Új szállodákra egyelőre szükség nincsen — de ha amint remélhető a gazdasági viszonyok javulnak és az idegenforgalom emelkedik, mi sem természetesebb mint hogy a szállodák száma is növekedni fog.

Egy modern szálloda építkezése és berendezése ma azért válik lehetetlenné, mert a jelenlegi gazdasági viszonyok között, — és az óriási terhek végett — a befektetett tőke kamatozása kizártnak tekinthető.

Sok még a teendők! De a sok között kívánatos volna a Budapest fürdőváros eszme kiépítése.

Ez a terv véleményem szerint csak akkor valósítható meg — ha gyógyforrásaink és kitűnő fürdőink propagálását elsősorban a balkán államok felé irányítjuk és ott szakszerűen fejtjük ki.

Ezen eszme megvalósítása követeli még egy modern Gyógyház (Kursaal) létesítését. Megjegyezni kell, hogy jelenleg az ezzel majdnem mindenütt kapcsolatos játékkaszinó távol áll gondolatától, habár ez sem volna az idegenforgalom és az ország kárára — ha ennek szervezése kellő ellenőrzés alatt állana.

A Gyógyház — amire én egyelőre gondolok, egy a szó szoros értelmében a wiesbadeni avagy a Baden-Badeni Kurhaus mintájára épített és szervezett intézmény. Ebben az idegen találja meg azt, amit ezideig a fővárosban nélkülözött, azaz — egy nemzetközi rendez-vous helyet, olvasó és társalgó termekkel, idegen nyelvű előadásokkal, hangver-

senyek- promenade-koncertekkel, színelőadásokkal etc.

A „Kursaal“ építése véleményem szerint a főváros első dolga volna, amely nélkül a gondolat, hogy Budapest fürdőváros legyen, utópia marad.

A terv megvalósítására minden megvan itt — Budapest e tekintetben egy Istentől áldott hely, csak hozzá kell fogni és rövid idő múlva igen szép eredmény érhető el, még üzleti szempontból is.

Csak ez az irány teremthet szeretett hazánk és fővárosunk számára nagy lehetőséget a Világ elismerésére, az ország szépségei, népünk karakterének megismerésére — s ez a legjobb propaganda eszköz integritásunk fentartására és a világ közvéleményének megnyerésére.

Palkovics Ede ünneplése.

Palkovics Edét, tevékeny, sokoldalú és eredményes életének 70-ik fordulóján meleg ünneplésben részesítette barátainak, tisztelőinek és tanítványainak nagy serege. E célból a Nemzeti Kaszinó éttermében gyűltek össze, többen, mint amennyit e falak befogadhattak, ott, ahonnan Palkovics Ede életútjára indult.

Az első teremben gazdag délszaki dísznövények között bordólepel borította Vadász festőművész Palkovics portréját, amelyet az ünneplést barátai, tisztelői és tanítványai festettek meg. Nagyön sokan voltak ott, úgyhogy a jelen voltak felsorolása hasábot tenne ki, akik jelenlétükkel mind azt a tiszteletet, szeretetet, megbecsülést fejezték ki, amelyet Palkovics Ede félszázadnál hosszabb munkás tevékenységével magának megszerzett.

Mikor az ünneplést megérkezett, kezdetét vette az ünnepség.

Sturza Károly kartársunk nemes pátoszszal, meleg szavakkal, őszinte érzéssel méltatta iparunk e kiváló férfiának életét és tevékenységét s az ő szavára hullt le a képről a lepel: s ott állott előttünk elfogódva öreg barátunk s a dísznövények közül lágy tekintetével nézett le a valamivel fiatalabb Palkovics képe. Alig csillapodott az öröm tapsa, mely, ha lankadt, csak megújult. Szólt ez az örömkítőzés az ünneplőnek, szólt ez a művésznek, aki olyan jól oldotta meg a feladatát. Csak percek múltán juthatott szóhoz a Magyar Szakácsok Köre elnöke, Lakatos József, aki szép beszéddel nyújtotta át azt a díszes diplomát, amellyel Palkovics Edét a magyar szakácsok nagymesterének ismerik el. A diploma felolvasását szünni nem akaró taps kísérte. Az ünnepségnek ezt a részét Keszey Vince ipartestületi elnök üdvözlő beszéde után Palkovics Ede, kit a péceli kiránduláson ért baleset kissé megviselt, egyszerű köszönő szóval zárta le.

Majd az asztalhoz ültek a vendégek s Patat Lajos kitűnő konyhája alkotásainak elfogyasztásához fogtak.

Az asztalhoz ülő vendégeket kellemes meglepetés érte: a díszes menükártya, amelyen a nagymesteri diploma képe is magyarázta a baráti vacsora jelentőségét.

A vacsora mindvégig lelkes és derült hangulatban folyt le, amelyet számos szónoklat élénkí-

Ne feledkezzünk meg az Otthonról, tiz elaggott kartársunkat már ápoljuk ott!

tett. Így a bécsi szakácsok üdvözlését Spärk úr tolmácsolta, a tanítványok nevében Kedvessy Nándor, a genfiak részéről Csík József, az ifjak közül Edelmán Sándor köszöntötte a nagymestert. Az idegenforgalmi hivatal igazgatója, Zilahy Dezső, az idegenforgalmi szövetség képviselőjében Tábory Kornél méltatta Palkovics érdemeit a magyar konyhát, mint az idegenforgalmi propaganda kitűnő eszközét. Kereskedelmi és iparkamara részéről Szávay Gyula főtitkár szólt, míg a budai barátok nevében dr. Knapp Aurél államtitkár és László Károly szóltak. Nagyon tartalmas, szakmai vonatkozással telt beszédet mondott Hámos József s talán legnagyobb hatása volt a nagymester tanító mestere fiának, Marchal József szívből mondott szívhez szóló megemlékezésének. Az ő beszéde felidézte a távoli múltat, a francia szakácsok nagymesterének emlékét, akinek keze alatt és irányításával fejlődhetett ki Palkovics Ede istenadta tehetsége.

Végül az ünnepelt nagymester, Palkovics Ede elfogódott hangon mondott köszönetet mindazoknak, akiknek ezt a szép, emlékeztető napot köszönheti, azoknak, akik személyesen vették körül, azoknak is, akik levélben, táviratban jelezték lelki jelenlétüket.

A társaság még soká volt együtt s valamenynyien elismeréssel távoztak az ünnepségről. Patát Lajosnak és ifju feleségének szívesen köszönjük ezt a szép estét s annak maradandó emlékeit!

*

Még megemlítjük, hogy a szakiskola november hó 7-én iskolai ünnepély keretében köszöntötte felügyelőbizottságának elnökét, Palkovics Edét.

Kritsfalussy István dr. igazgató méltatta az összejövetel alkalmát s okulásul megismertette Palkovics Ede küzdelmes és eredményes életét. (Az életrajzot a következő számunkban közölni fogjuk. A szerk.)

Csik József tolmácsolta a genfi szövetség halálját és elismerését, majd a tanítványok üdvözlését *Reischl* Miklós, *Füzéry* Lajos, *Panker* István formás beszédekben mondták el. Alkalmi verseket szavaltak *Torma* István, *Harmos* Gábor, amivel a szépen sikerült ünnepély véget ért.

BORÁSZAT

Mór.

Irta: **Malosik Ferenc.**

A Vértés hegység legnagyobb kincse a móri szőlők, mely a neszemélyi borvidéknek egyik legnagyobb kiterjedésű területe.

A szőlők ezen a vidéken többnyire hegyes, dombos helyeken fekszenek, de vannak telepek, melyek nagy magasságig felnyúlnak, sokszor egészen a Vértésen elterülő erdőség pereméig. Mór éghajlata enyhe, annyira enyhe, hogy a főkék téli takarása ezen a vidéken nem szokásos, de nem is szükséges. A vesszők rendszerint jól beérnek, ami ugyancsak az itt divó s hosszan tartó száraz őszenek köszönhető.

Geológiai, azaz talajviszonyai változatos összetételűek. Legtöbbnyire kötött agyag, könnyű lösz, homok, sőt a község határában futóhomok is akad. Egészben vulkanikus eredetű.

Közel negyvenéves ismeretségem van Mórral, híres, nevezetes szőlőművelő multját, termékeit jól ismerem, amelyről kérésemre dr. *Szing Ignác* úr a következő áttekintést írta:

Mór (rég elnevezés szerint Moór) létezéséről a legrégebb hivatalos adat 1261. évből származik, amikor IV. Béla király Szt. László királynak adománylevelét jóváhagyta, amely szerint túl a Dunán, a veszprémi püspöki megyében fekvő Moór községet minden a püspöki konyhához tartozó jobbággyokkal együtt az egri püspökségnek adományozta.

Később Moór község Csókakő vára tartozéka lett s így annak sorsa és története Csókakő várának történetével majdnem azonos. Ezen történelmi adatok azonban nem tartoznak ide, mert itt inkább Mór szőlőiről akarok egynéhány dolgot ismertetni.

Mór szőlő kultúráját az 1694. évben Móron letelepedett kapucinus atyáknak köszönheti, akik a Tokaj vidékéről idehozott szőlővesszők telepítésével vetették meg annak alapját.

Mór szőlőkultúrája manapság magas színvonalon áll. A lakosság legfőbb foglalkozása a szőlőművelés, amelyet nemcsak szükségből, hanem mondhatni szeretettel folytat.

Ma Móron körülbelül 2000 hold szőlő áll művelés alatt. Ezen szőlők az Öreghegyen, Kecskéhegyen, Csókai szőlőkben, Táborhegy, Örömhegy, Reményhegy, Cserhát, Árpádhegyen, (tösgyökeres magyar nevek — s a móriakról mondják, hogy németek) — terülnek el.

A szőlők részben szénkénességgel fenntartott, részben immunis talajon nevelt hazai vesszőkkel vannak beültetve.

A főfajta az Ezerjő, kevés olasz rizling, egyéb fajták csak szórványosan és ritkán fordulnak elő.

A szőlőket simára metszik. A móri szőlőbirtokos nem szeret kísérletezni, — konzervatív. Azt a művelési módozatot követi és azon fajtákat termeli, melyeket évszázados tapasztalatok után itt kipróbáltak.

Mór szőlőterületei különösen 30—35 évvel ezelőtt emelkedtek számszerűleg nagyra, úgy, hogy a régi 700 holdnyi terület a borkonjunktúra fellendülésével rohamosan emelkedett annyira, hogy volt idő, 1918. évben, közel 3000 hold szőlő volt beültetve. Az azután bekövetkező terméketlen, avagy fagyos esztendő megmutatták, hogy mely terület nem való szőlőnek és dicséretére a móri szőlősgazdának, megfogadta a természet ezen intelmét és kivágta a szőlőnek nem alkalmas területet és ezt a neki megfelelő szántóföldi művelés alá vette.

A móri szőlők termeléshezama nagyon változó. Egyik évben (mint a szomorú 1924., 1926. és 1927. évben), alig terem egy néhány liter, a szó legszorosabb értelmében véve, míg máskor 20—30 hektólitert is megad holdankint.

Az értékesítési viszonyok a jó békeidőben ideálisak voltak. Nem kellett vevőre várni, jött az magától is és vitte a „móri“-t leginkább és a legtöbbet Ausztriába. A vevők legnagyobb része, talán kétharmad része, osztrák volt. A vasúti összeköttetést

BERKEL gyorsmérleg sonkavágógép, elismert világmárka **„BERKEL“** Budapest, VI., Teréz körút 3.

is, mintha csak a móriaknak csinálták volna, olyan kedvező volt Ausztria felé pl: ha esti 6 óráig az osztrák vevő a vagonját musttal megtöltötte, azt másnap délben Bécsben már vihette a vasútról és mérhette a „Mórer Sturm“-ot.

A háború utáni nehéz idő azután a móri szőlőkultúrának is „beadott.“ Ausztria nem vásárolhattott. Magyarországi vevők nem voltak képesek a borokat felvenni. Okait magyarítani nem szükséges, tudjuk azt — sajnos — mindnyájan, termelő, kocsmáros, fogyasztó egyaránt.

Az utóbbi időkben 1908-ban volt a minőségileg egyik legjobb, mennyiségileg azonban határozottan a legbővebb évjárat, úgy, hogy ezen évben kb. 80—90.000 hl. termett.

Az idei évben a holdankénti átlagtermés 15—20 hl. között mozog. Minőségileg 18—25° klosterneuburgi mustmérőn mérve. A nagyfokú eltérés a szüret megkezdésétől függ, akik korán szüreteltek azok bizony gyengébb minőséget szűrték, mint azok a termelők, akik a szüret kezdetével vártak. Igaz, hogy mennyiségileg kevesebbet kaptak, azonban a minőség pótolta azt.

A móri bor mindig kedvelt és jól megfizetett áru volt, mit egyöntetű fajtájának (többnyire Ezerjő) egyforma művelési módnak és végül a szőlőkert aránylag kis területen való elhelyezésének köszönheti. Édeskés ízénél fogva, a bort a gyengébb minőségű borok házasítására használják.

Egy balhiedelmet akarok még megcáfolni és pedig azt, hogy a móri bort nem lehet palackozni. Igenis lehet palackozni a móri bort és pedig szép eredménnyel, mint azt néhai *Rácz Sándor* borászati főfelügyelő az azóta megszünt Országos Mintapincében megcsinálta. Nevezett ugyanis 1908. évben *Pentz Lajos* és dr. *Szing Ignác*tól 2 vagon bort, a melyet kellő szakértelemmel palackozott úgy, hogy abból (akkor még nem „száraz“) Amerikába is küldött. Az utóbbi időben a bor és annak termékei feldolgozásával foglalkozókra biz' rossz idők jártak, azonban nem szabad kétségbeesni. Összetartással minden megy: a termelő azt a területét ültesse be szőlővel, amely arra való, ne ültessen oda szőlőt, ahol buza és kukorica is megterem, kezelje szőlőit továbbra is oly szeretettel és jóakarattal, amint ezt eddig tette. A bort a fogyasztóhoz juttató kereskedő, vendéglős pedig nézze meg azt, hogy hol kap jó árut megfelelő áron s ne gondolja azt, hogy az én fogyasztómnak az olcsót veszem, hanem tartsa mindig szem előtt azt a közmondást: Olcsó húsnak híg a leve.

Mór nemcsak a szőlőművelése révén híres, volt más ok is, mely Mór nevét szélesebb körben emlékeztetessé tette.

Igy 1814 január 10-én a községet földrengés pusztította, amely itt és a környéken nagy pusztítást végzett. Ki ne hallotta volna hírét a móri csatának, melyet *Perczel Mór* honvédei vívtak a túlnyomó osztrák haderővel s melynek végén 1848. december 30-án a magyar sereg hátrálni volt kénytelen.

Végül móri születésű id. dr. *Wekerle Sándor*, egyik legnagyobb politikusunk és legtekintélyesebb pénzügyminiszterünk.

Eddig *Szing Ignác* dr. úr közleménye.

Valóban a móri bornak legnagyobb fogyasztói az osztrákok voltak. Ez volt az egyedüli magyar

bor, amelyet még a gyűlölet sem tudott onnan távoltartani. T. i. egy időben még a bécsi Rathaus-Kellerből is számúzták a magyar borokat. A móri bort annyira befogadták s ennek az a magyarázata, hogy az egészen különleges, speciális bor és különösen mint újbor örvendett nagy kedveltségnek. Az olyan bort ugyanis, amely szénsavdús, édeskés bár azért megfelelő arányban savdús is, teljesen megfelel az osztrák ízlésnek.

A bécsi „Weinbeiszer“-ek (ezt a német elnevezést ezideig még nem sikerült magyarba átültetni, mert a magyar nyelv ismer csepürágót, kecskevágót a szőlő árka mellett, de borrhágót nem ösmer) Moser-sturm-nak, a magyarok az új mórit csacsitejnek, sárkánytejnek, sőt majomtejnek is nevezik, hogy miért, azt ők tudják!

S Z A K O K T A T Á S

A továbbképző tanfolyam előadás sorozata.

Megemlékeztünk már ipartestületünknek arról a mozgalmáról, amelyik a szakképzettség fokozását tűzte ki célul s ezért a továbbképző tanfolyam újlagos megszervezésével azt óhajtja elérni, hogy iparunkban elhelyezkedőknél a szakismeret után való törekvés ne csak a képesítés megszerzéséig tartson, hanem abban magát állandóan tökéletesíteni akarja.

A továbbképző tanfolyam érdekében ipartestületünk körlevéllel fordult minden nagyobb üzem tulajdonosához, kérvén arra, hogy alkalmazottait igyekezzék azoknak a soraiból megszerezni, akik az ipartestület által megszervezett „továbbképző tanfolyamot“ látogatják amivel tanubizonyosságot szolgáltatnak arról, hogy iparunkban csak az olyan alkalmazott nyerhet érvényesülést, aki nem elégszik meg a segédi vizsgálat eredményével, hanem aki szakismereteit mélyíteni törekszik s ennek a továbbképző látogatásával tanúságot is tett. Felhívjuk ez alkalommal is az összes üzemek alkalmazottjainak figyelmét arra, hogy ipartestületünk november hótól kezdődőleg iparunkat érintő előadások egész sorozatát tartja a *Lónyai utcai szakiskolában*, amelyen iparunknak kiválóságai fognak előadást tartani olyan kérdésekről, amelyek minden iparáért lelkesedő alkalmazottat feltétlenül érdekelnek, amely ismeretek munkáját öntudatosá teszi és előmenetelét biztosítja.

Az előadók neves táboraiból általános tájékoztatásul megemlítjük azt, hogy eddig az alábbi előadókat sikerült megnyerni a következő előadásokra:

Glück Frigyes kormányfőtanácsos, *Az idegenforgalom jelentősége Magyarországon* címen tart előadást december havában.

Keszey Vince, ipartestületünk elnöke, *Az amerikai szálloda és éttermi viszonyok* címen. November 26-án 5—6 óráig.

Marencich Ottó, a Hungária és Dunapalota szállodák vezérigazgatója. *A szálloda és éttermi üzem megszervezése és vezetése*, címen november 14-én és 28-án 6—7-ig. December 5-én és 19-én 5—7-ig.

Kurtz Béla, a Gellért-szálloda igazgatója, ki *A szálloda általában* címen január 11-én 5—6 óra között és 23-án 6—7 óra között fogja előadásait megtartani.

Löhnert Mátyás, a székesfőváros kórházainak élelmezési szakfelügyelője, *Az ézszerű táplálkozás és mo-*

A tanulás tesz versenyképessé, iratkozzunk be a továbbképző tanfolyamra!

dernekonyhatechnika címen nov. 30-án 6—7-ig, dec. 7-én 5—7-ig, 14-én 6—7-ig, január 4-én 6—7-ig, 18-án 6—7-ig, 25-én 5—7-ig.

Malosik Ferenc, ipartestületünk alelnöke, később meghatározandó tárgyról és időben.

A továbbképző tanfolyamra még mindig lehet beiratkozni a szakiskola igazgatójánál.

AZ OTTHON

Sörgyárosok az Otthonnak.

Lapunk legutóbbi számát bár a szokásos terjedelem kétszeresében jelent meg, a szövetségi nagygyűlés életbevágó fontos anyaga töltötte meg, így elmaradt az Otthonra befolyt adományok kimutatása és nyilvános nyugtázása. Egyik temperamentumos kartársunk a szövetségi gyűlésen az elnökség szemére vetette, hogy több buzgalmat fordít az ipar hajótörötteinek megmentése érdekében, mint a küzdők támogatása terén, a szövetségi gyűlés — tehát az a hely, ahol a vád elhangzott — cáfolta meg a kritizált tényeket. Iparunk multjában alig fordult elő, hogy egy gyűlésen a mostaninál nagyobb jelentőségű ügyek kerültek volna tárgyalásra.

E kis kitérés után mély meghatottsággal kell megemlékeznünk kartársaink és szállítóink, tehát iparunk legközvetlenebb érdekeltjeinek, igazi barátainknak fenkölt nagylelkűségéről, mely egyaránt kiragyog a kis adományokból ép úgy, mint a fejedelmi bőkezűségéből.

Mi egyforma hálával fogadjuk a jó szívvel adott filléreket s a vagyonosok ezreseit, mégis megáll a krónikás tolla, amikor a mai súlyos gazdasági viszonyok között szokatlanul kiemelkedő adományokról kell megemlékeznünk.

Amikor június 5-én megvettük a péceli házat s a vételár jelentős részét csak kölcsönrel tudtuk fedezni, — amikor hiányzott az átalakításhoz, berendezéshez, a fenntartáshoz szükséges tőke, kérő szóval fordultunk kartársainkhoz, barátainkhoz, szállítóinkhoz. Így elsősorban egyik régi mecénásunk boldog emlékére Dréher Antal fiához. November 17-én kaptuk meg a cég végleges választát, amelyet mint az Otthon történetének egyik fényes okmányát lapunkban szóról-szóra megörökítünk:

(Cim.)

Folyó évi június 15-én kelt nb. átiratuk elintézésében van szerencsém értesíteni a tekintetes Elnökséget, hogy az Első Magyar Részvény Serfözde igazgatósága, valamint a Dréher Antal Serfözdei r. t. igazgatósága nevében Dréher Jenő ur és a Haggemmacher Kőbányai és Budafoki Sörgyárosok r. t. nevében Haggemmacher Oszkár ur átézve azon nemes emberbaráti célt, amely a tekintetes Elnökséget a „Szállodások és Vendéglősök Otthona“ megalapításánál vezette, az igazgatásunk alatt álló vállalatok nevében az Otthon péceli ingatlan megalapításának céljára

P 30.000.

adományt szavazott meg.

Amidőn igazgatóságunk, illetve Elnök uraink ezen elhatározását a tekintetes Elnökség tudomására hozzuk külön is kifejezésre óhajtjuk juttatni azon meleg rokonérzést, melyet adakozók régi, kipróbált munkatársainkkal szemben a multban is mindenkor éreztek és amelyet — a mindenkori gazdasági viszonyoknak megfelelő mértékben — anyagi eszközökben is kifejezésre juttattak.

Fogadja a mélyen tisztelt Elnökség nagyrabecsülésünk kifejezését, mellyel maradtunk

kiváló tisztelettel:

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNYSERFÖZDE

Haggemmacher Oszkár sk.

Dános sk.

Ez a fejedelmi adomány képessé tett bennünket, hogy az Otthon vételárhátralékát illetve a kifizetéséhez Bíró Dénes kartársunk részéről szívesen rendelkezésre bocsátott 30.000 P. kölcsönt visszafizethettük. A nemes adakozók iránt hálánknak méltó módon alig tudunk kifejezést adni. Boldogság tölt el, hogy Otthonunk immár tehermentessé vált.

A második nagy adományt a Kőbányai Polgári Serfözde ajánlotta fel. Tizezer pengőt utalt át Otthonunk javára.

A levél amit szintén megörökítünk lapunkban, a következő:

(Cim.)

Válaszolva tisztelt Cimnek Tószeghy Emil vezérigazgató urhoz intézett f. évi június hó 15-én kelt, 202 számú b. levelére, van szerencsénk értesíteni, hogy vállalatunk a „Szállodások és Vendéglősök Otthona“ létesítéséhez

P 10.000 azaz Tizezer pengővel

járul hozzá és kérjük t. Cimét, hogy ez összeg felett nálunk rendelkezni sziveskedjék.

Ezen adománnyal vállalatunk tanujelét kívánja adni annak a nagyrabecsülésnek, amellyel t. Cim iránt viseltetik és szívesen szavaztuk meg az összeget, tudva azt, hogy az nemes célt fog szolgálni s komoly, felelősségtudattól áthatott egyének azok, akik avval sáfárkodni fognak.

Kívánjuk, hogy a „Szállodások és Vendéglősök Otthona“ a maga elé tűzött jótékony tevékenységet minél nagyobb mértékben gyakorolhassa védenői javára és örömeinknek adunk kifejezést, hogy céljuk megvalósításához mi is hozzájárulhattunk.

Budapest, 1928. november 16.

Kiváló tisztelettel

KŐBÁNYAI POLGÁRI SERFÖZŐ ÉS
SZENT ISTVÁN TAPSZERMŰVEK R. T.

Tószeghy sk.

Timár sk.

A harmadik ezekhez méltán csatlakozó adományt a Fővárosi Sörfőző r. t. juttatta hozzánk, 5.000 P-t ajánlva fel Otthonunk céljaira.

A levél szövege a következő:

(Cim.)

Hivatkozással f. évi június hó folyamán hozzánk intézett nb. megkeresésükre, sajnálatunkra csak most áll módunkban a t. Ipartestületet érdemleges elintézésünkről értesíteni, amennyiben megkeresésük beérkezte

Jászberényi Bortermelők Első Pinceszövetkezete mint Rt.

Sajáttermésű prima olcsó fajborait minden mennyiségben szállítja.

Megrendeléseket elfogad.

óta nem tartottunk ülést. Örömmel adjuk szíves tudomására, hogy vállalatunk

5000. pengőt utalt ki menházuk céljaira

stb.

Midőn a nemes cél érdekében megindított akciójukhoz további sikert kívánunk, vagyunk

teljes tisztelettel

FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T.

Kőbányán

Darvas sk. Szegő sk.

Otthonunk intéző bizottsága az adományokat nyomban hasznos beruházásokba fektette. Az Otthon telkén lévő gyárépületet alakítjuk át lakószobákká. Ebből az adományból készül a házmeszter-lakás, mosókonyha, kerítés.

*

Ezekkel az adományokkal a nagy művet befejezhetjük s az Otthon, úgy az arra utaltaknak, mint az üdülést keresőknek rendelkezésére állhat!

E helyt emlékezünk meg azokról az adományokról is, amelyeket Péceli Otthonbemutatónk alkalmával gyűjtöttünk, illetve gyűjtöttek. Az országos nagygyűlés jelentése annyira lefoglalta lapunkat, hogy csak most vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy részletes kimutatást adhassunk. Amint nagyrabecsüljük a fenti adományt, époly hálával fogadjuk a kisebb, csekélyebb összegeket. A csillagos ég is csak akkor mutat teljes, harmónikus képet, ha a nagy csillagok mellett kisebbek is járnak. Valamint a magyar juhásznak a csillagos ég nem csillagos éj, göncölszeker, esthajnali csillag tejút nélkül, úgy a mi egünk sem volna tökéletes, ha kisebb adományok, apróbb csillaghullások nem volnának.

Ime a gyűjtések.

AZ ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÜNK TAGJAI PÉCELEN ADAKOZTAK:

Twerasser Ferenéné és Semsey József gyűjtőivén:

Gruber Emil	20.—	Twerasserné	10.—
Boros Gyula	20.—	Semsey József	20.—
Sümegehy Károly	5.—	Pentz Jakab	20.—
Miákits Mihály	100.—	Kemény János	5.—
amely összeget évről-évre fogja fizetni		Bénárd János	5.—
Pávdi Ferenc	10.—	Varga József	5.—
Heinzl Jakab	10.—	Udvardy Lajos	5.—
Weidinger Ferenc	20.—	Molnár Sándor	5.—
Chrobosinszky I.	10.—	Goldschmidt József	10.—
Sághy Lajos	10.—	Szalai Alajos	4.—
ifj. Héjj Imre	5.—	Szabó Mihály	5.—
Beer László	20.—	Stigmayer István	10.—
Csapó és Habina	10.—	Lukács Gyula	5.—
Molnár Lajos	5.—	Varga János	5.—
Göttler	5.—	Gutenberg	10.—
Mester Lajos	5.—	Patz Antal	10.—
Nagy János	5.—	Radocsay Imre	100.—
Klausz Jánosné	5.—	Kregecz Á. Villány	5.—
		Összesen 504 pengő.	

Zsin Mariska és Klein János gyűjtőivén:

Wagner V. és B.	20.—	? Jenő	10.—
Barát	10.—	Kovács Antal és neje	5.—
Járányi Gyula	10.—	Templa Károly	5.—
Pap Kálmán	10.—	Plettler Károly Győr	10.—
Moser József	5.—	Madarász Gy. Sopron	30.—
Gábrics Győző	5.—	Csonka Antal	10.—
Sipos Benő	5.—	Tschida I. Sopron	10.—
Pados József	10.—	Keszey	50.—
Reisz István	5.—	Rákossy Leó	5.—
Milkovits J.	5.—	Edelmann S.	5.—

Orbán Géza	5.—	Klein János	30.—
Debreceni szakoszt.	50.—	Sturza	10.—
? János	200.—	Szilárd Dezső	50.—
Kodra Károly	20.—	Összesen 590 pengő.	

Sághy Ius gyűjtőivén:

Westher I. Szolnok	100.—	Csoma Zsigmond	5.—
N. N.	100.—	Diósy	5.—
Porderka Sándor	50.—	Lukács S. Szolnok	10.—
N. N.	20.—	Eberhardt Gábor	5.—
Tompa	5.—	Barót	5.—
H.	10.—	Keszey	10.—
fg.	5.—	Bokor F.	10.—
Prácsér	5.—	Biró	10.—
Jajczay	10.—	Edelmann S.	10.—
Potzmann Mátyás	10.—	Közös szerzemény	6.—
Putnoki J.	10.—	Összesen 401 pengő.	

Göttler kartársunk gyűjtőivén:

Göttler	10.—	Horváth L. Keszthely	5.—
Zappe	5.—	Haramia Tamás	5.—
Palay	5.—	Hacker Samu	10.—
Dallmann J.	20.—	Táztl Antal	10.—
? Lajos	5.—	Vezér (?) Bálint	10.—
Nagy János	5.—	Mudrár László	5.—
Székely János	5.—	Schmauder	10.—
Izsák Mihály	10.—	Majer István	5.—
Bruckner Jenő	15.—	Kun Bálint	5.—
Juhos Ferenc	20.—	Összesen 165 pengő.	

Horváth Nándor	400.—	Hoffmann János	500.—
id. Mayer J. Miskolc	20.—	Szabó Imre	1000.—
Ruisz Imre	30.—	Dübovetz Emil	1000.—
Fenyvesi Sándor	10.—	Kugler Ferenc	100.—
Szabó Lajos	500.—	Steiner József és fia	10.—
Krausz Lipót	5.—	Gerbeaud rt.	40.—
Élő József	10.—	Hauer Rezső	4.—
Rák György	5.—	Bolla János	10.—
Kuncze Ödön	15.—	Erber János	100.—
Salzer M. Hegyesh.	20.—	és 20 drb. részvényt	
Juhász I. Ujpest	20.—	Heim Lajos	100.—

Pestszentlőrinci általános iparte stület

vendéglős szakoszt.:

Kalina Károly	20.—	Paraj Lajos	5.—
Körösi Károly	10.—	Bántó Ferenc	5.—
Molnár József	5.—	Kovács János	5.—
ifj. Hardtmann J.	5.—	Dezső Jenő	5.—
Özv. Aulitzky L.-né	5.—	Kiss József	5.—
Baumeister Ottó	5.—	Pipics Mihály	5.—
Orosz János	5.—	László Mihály	3.—
Özv. Varga Sándorné	5.—	Villant Mihály	3.—
Bozó József	5.—	Hegyesi Mártonné	2.—
Végh Gábor	5.—	Özv. Rác Józsefné	2.—
Hardtmann Ferenc	5.—	Schuller Ferenc	3.—
Kovács Lajosné	5.—	Özv. Tarr Gáborné	1.—
		Összesen 124 pengő.	

Első Magyar Részvényserfőződe	30.000.—	ván tápszerművek Rt.	10.000.—
Kőbányai Polgári Serfőző és Szent Ist-		Fővárosi Sörfőző Rt.	5000.—

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: Hucskó Mihály titkár.

A női munkások mellőzendők iparunkban.

A súlyos gazdasági viszonyok következtében több üzem kényszerült munkásai létszámát csökkenteni, ezzel még szaporodott a nyári idényüzletek szünetelése révén amúgy is jelentős számú munkanélküliek tömege. Ez a fontos szociális probléma szerepelt legutóbbi előljárásági ülésünk napirendjén. A tárgy alapos megvitatása után arra a meg-

Buzditsuk felszabadult ifjuságunkat, jelentkezzen a továbbképző tanfolyamunkra!

állapításra jutott az előljáróság, hogy a munkanélküliség jelentős enyhülése várható ha a női munkások helyébe fokozatosan férfiakat veszünk fel.

A nők elhelyezkedése visszavezethető a háborús időkre. A férfiak a fronton voltak, azok munkájának pótlására időleges kényszerüsből alkalmaztuk a nőket. Amint nem látunk a villamoson ma már női kalauzokat, ép úgy el kell tünniük üzleteinkből a női felszolgálóknak, kenyereslányoknak. Ez a nők javát is szolgálja. Tudvalevő ugyanis, hogy bármily szépen s bármennyi sokat keres is a nő, családot nem alapíthat. Míg a férfi, mihelyt annyi a jövedelme, hogy meg tud élni, a természet örök rendje szerint siet megházasodni. Itt keressék a nők elhelyezkedésüket, nem a most divatos önállóságban. A nő legszentebb hivatása volt mindig s marad az idők végtelenségéig az anyaság, a család gondozása s nem az iroda vagy az üzlet.

Minden nő, aki ma elveszi a férfi kenyerét, a saját existenciáját veszélyezteti, jövőjét teszi kétségessé, hisz lehetetlenné teszi a férfi számára a családalapítást, a maga számára pedig a családi élet lehetőségét.

Az előljáróságunk

f. é. november hó 6-án, kedden tartotta rendes havi ülését Keszey Vince elnöklete alatt. Miután elnök üdvözölte a megjelenteket, a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Kutassy Lajos és Potzmann Mátyás előljárósági tagokat kérte föl.

A napirend során az elnök bejelentette, hogy Palkovics Ede kormányfőtanácsos, ipartestületünk díszalelnöke október hó 29-én ünnepelte születésének 70-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból barátai és tanítványai díszbankettet rendeztek a Nemzeti Kaszinó különtermében, hol az ünnepelt életnagyságú képét leplezték le és a Magyar Szakácsok Köre pedig nagymesteri díszoklevéllel méltatta érdemes munkásságát. A képet a rendező bizottság az ipartestületünknek ajánlotta föl, hogy nagyjaink képesarnokában helyezzük el. A képet azóta át is vettük és el is helyeztük. Elnök javaslatára az előljáróság egyhangúlag elhatározta, hogy jegyzőkönyvileg megörökíti a 70 éves évforduló napját, egyben jegyzőkönyvileg is kifejezésre juttatja az ünnepelt iránti tiszteletét.

Elnök bejelentette, hogy Édes Endre, Purébl Győző és Lobmayer Jenő székesfővárosi tanácsnokokat kormányfőtanácsosokká nevezték ki. Mely alkalomból ipartestületünk üdvözlését tolmácsolta, amelyet megköszöntek.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara megküldte a tanoncok és az egy évet be nem töltött segédek kereseti adójával kapcsolatos intézkedésekről szóló rendeletét.

Az előljáróság elhatározta, hogy az országos vendéglősbált 1929 január 17-én fogja megtartani a Vigadóban, s bálelnökké egyhangúlag megválasztotta Malosik Ferenc alelnököt.

Az angol és francia szakácskör meghívta testületünket decemberben tartandó szakácskiállításaira. A magyar serfőzők egyesülete az országos szövetség nagygyűlésén hozott és velük közölt határozatra azt válaszolták, hogy a felvetett panaszokat ipartestületünkkel közösen kívánják megtárgyalni és a bajokat eliminálni.

A fascista szállodai, éttermi stb. alkalmazottak

szindikátusa és közvetítő irodája arra kéri az elnökséget, hasson oda, hogy üzleteinkben lehetőleg a női munkásokat ne alkalmazzák.

Az ülés végén Bandl Ferenc alelnök az adóközösség elnöke felhívta az előljáróság tagjait, hogy az újonnan megalakítandó adóközösségbe minél számosabban lépjenek be és ismertette az adóközösség előnyeit.

Wrabetz Gusztáv, a X. ker. választmány elnöke bejelentette, hogy üzlet áthelyezése miatt kénytelen lemondani a X. ker. választmány elnöki tisztségéről. Az előljáróság, valamint az elnökség sajnálattal vette tudomásul a lemondást, s az elnök megköszönte Wrabetz kerületi választmányi elnöknek az eddigi tevékeny működését, amelyet az ipar érdekében kifejtett.

X. kerületi választmányi értekezlet.

A X. kerületi választmány november 8-án tartotta ülését Czimerer István kartárs vendéglőjében. Wrabetz Gusztáv elnök üdvözölte a megjelenteket, az ülést megnyitotta. Az ülés során titkár felkérte a jelenvoltakat, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek a budapesti vendéglősök adóközösségébe, mert az adóközösségbe való belépéssel nemcsak anyagi előnyöket biztosítanak maguknak, hanem egyben mentesítetnek mindenféle ellenőrzéstől is. Majd áttérve a sörgyár elleni panaszokra a választmány azon kérését tolmácsolta az elnökségnek, hogy eszközöljön ki 2% csöpögő sört, a rögtöni fizetés esetén kasszaskontót. Bejelentetett az országos vendéglős bál napja, 1929. január 17-én lesz. A fascista alkalmazottak szindikátusának az a kérelme, hogy a vendéglő üzemekben lehetőleg női alkalmazottakat ne alkalmazzanak és a dohányárúsítást lehetőleg rokkant pincérekkel végeztessék. Az ülés végén Wrabetz Gusztáv meleg szavakkal bucsuzott el kerületétől, amely bucsuzásra Bauer Lajos alelnök válaszolt, Kuchtics J. Pál és Szilágyi Árpádnéval, akik mindannyian méltatták Wrabetz elévülhetetlen érdemeit. A választmány elhatározta, hogy elnök választó ülését 1928. december hó 11-én kedden délután 4 órakor tartja meg Kuchtics J. Pál vendéglőjében (X. Liget tér 4).

ADÓKÖZÖSSÉG

Jelentés az adóközösség második negyedévi működéséről.

Adóközösségünk tevékenységének második negyedévében nagyfontosságú adóügyi adatgyűjtést végeztünk a külföldön, széleskörű tanulmányokat folytattunk s ezek alapján országos mozgalmat kezdeményeztünk iparunk speciális adóterheinek csökkentése érdekében.

KOLÉNYI KORNÉL

KONZERVGYÁR, BUDAPEST

Cég alapítva. 1879. * Telefon: Aut. 860—50.

ÁFONYA, csipkeíz közvetlen beszerzési helye.

KAJSZIBARACK-ÍZ,

VEGYES KOMPÓTJAI

minőségben felülmúlhatatlanok!

Gyűjtsetek az Otthonra, hogy a többi öreget is elhelyezhessük!

Felfogásunk ugyanis az adóközösség hivatásáról az, hogy az adóügyi hatóságok és az adózók közé ékelt adóközösség intézménye működését nem korlátozhatja csupán tagjai adóügyének adminisztrálására, hanem az is a hivatása, hogy az egész szakma adózásának mértékét alaposan megismerje s az eredményhez képest az adóterhek csökkentését szorgalmazza. Erre a közvetítős szerepre éppen helyzeténél fogva a legalkalmasabb, mert a jól vezetett közösség megszerzi mind a tagok, mind a hatóságok bizalmát s ez alapon módjában lesz tárgyilagosan egyeztetni a szükségszerűen föllépő ellentéteket.

Nagyon jól tudjuk, hogy azon korszakos események után, amelyeknek a mai generáció akár mint cselekvő, akár mint szenvedő részese volt, a háboru előtti viszonyokat, amelyek bár jobbak a maiaknál, de olyan rózsásak mégsem voltak, mint ahogyan sokunknak a mult kődéből előtűnik, vissza nem varázsolhatjuk. Azonban mégis, legalább bizonyos vonatkozásokban s azoknak különösen, akik a háboru előtti magán- vagy közélet részesei voltak, eszményeink nagy része a háboru előtti időkben gyökereznek. Különösen áll ez az üzleti tevékenységre, az üzleti terhekre. Bár a háboru előtti adózás sem volt gyönyör, azonban az akkori adóterhek és az akkori gazdasági konstellációk mégsem tették lehetetlenné a rentabilis vállalkozást, az mégsem volt olyan zaklató és ki-méletlen, mint ma.

Mi valamennyien viselni akarjuk a közterhek ránk eső részét, azonban az egyenlő teher-viselés elve szerint. Ezt az elvet azonban a mai adózásban különösen nem látjuk érvényesíteni. Éppen ezért az a meggyőződésünk, hogy az adózás mai rendszere sokáig nem tartható főt. Az adózásban megállapítható szélsőségeket meg kell szüntetni. Ezen követelésünk-ből folyóan alapos tanulmány tárgyává tettük szakmánk adózását, mert köztudomású, hogy a különleges célú adókkal éppen egyedül a szállodás- és vendéglős-ipar van elviselhetetlenül sújtva. Sőt, hogy a mi terheinket viszonyíthatni módunk legyen más európai államok szállodai és vendéglői adózásával, főképpen a forgalmi és fényüzési adót illetőleg adatgyűjtést rendeztünk Európában. Európa 15 államának 18 országos szállodás-vendéglős szervezetét kerestük meg s megkértük, hogy az ismertett kérdőpontokra válaszoljanak.

„Az étkezéssel kapcsolatos fényüzési adónak a fentartása — irtuk — tárgyilagos érvekkel immár alig indokolható, sőt azokban az országokban, amelyekben a pénznem stabilizálódott, az állami költségvetésekben a pénzügyi egyensúly helyre-állt, ezen adónem főtartásának állampénzügyi indokai szintén idejüket múlták.

Mindezek kívánatossá teszik, hogy a fényüzési adónak az étkezéssel kapcsolatban való megszüntetéseért mozgalom induljon meg.

A budapesti szállodások és vendéglősök ipar-területe ez irányban már régebben több bead-ványban kérte ezt a magyar kormánytól, de eddig eredménytelenül.

A fényüzési adónak európai állását szeret-nénk a gyakorlatból megismerni, ezért tisztelettel kérjük, legyen kegyes az alábbi kérdőpontokra ki-merítő, bár rövid választ adni.

1. Országukban a nyilvános étkezési üzeme-

ket (vendéglőket, kávéházakat, cukrászdákat) ter-heli-e fényüzési adó vagy olyan adónem, amely a bruttó bevétel bizonyos százalékát igényli?

2. Ha igen, a különböző üzemmekben hány százalék ez?

3. A fényüzési adó bevezetése óta történtek-e enyhítések, ha igen, milyen mértékben?

4. Az étkezést terhelő fényüzési adó megszüntetéseért országukban van-e mozgalom; ha igen, mióta?, mit kértek a kormánytól? s milyen kilátásai vannak a mozgalomnak?... stb.“

Eddig 10 ország 14 szervezetétől érkezett igen becses, kimerítő válasz, amelyeknek a fényüzési és forgalmi adóra vonatkozó részeit kimutatásba foglaltuk egyrészt a biztos és gyors áttekinthetőség végett, főképpen azonban azért, hogy azokat a külföldi testvérszervezetek is megismerjék és föl-használhassák, miért is németnyelvű fejszöveggel is elláttuk. (E kimutatást helyszúke miatt a kö-vetkező számunkban fogjuk közölni).

A szóban levő kimutatás szerint az étkezéssel kapcsolatos fényüzési adó állása Európában és napjainkban a következő:

Fényüzési adó van:

1. Ausztriában (egyes megállapított cik-kekre 10%);
2. Belgiumban (ahol azonban 10%-ról 5%-ra csökkentették);
3. Cseh-Szlovákiában (helyiségek szerint 10—20%);
4. Magyarországon (10—25%-ig).

Fényüzési adó nincs:

1. Angliában;
2. Hollandiában (tervezték, de elejtették);
3. Jugoszláviában;
4. Németországban (volt ugyan, de megszüntették);
5. Olaszországban;
6. Svájcban és
7. Svédországban.

A hiányzó országok már nem döntenek meg azt az eredményt, hogy az étkezéssel kapcsolatos fény-üzési adót, mint antiszociális adónemet Európa államainak többsége, háborus és semleges egy-aránt részben be sem vezették, ahol átmenetileg alkalmazták vagy megszüntették, vagy csökken-tették.

*

Iparunk adózását tovább tanulmányozva, az italmérési illetéket találtuk olyannak, amely a megsemmisítésre megérett. Megállapítottuk ennek magánjogi eredetét, szerepét, fejlődését az adózás-ban. Az 1848. évi IX. t.-c. ezt is, mint jobbágyi szolgálmányt eltörölte ugyan, azonban az állam ezt a haszonvételi jogot 1888-ban megváltotta. E megváltás által az eddig magánjogi jog haszna, közjogi adóvá lett. A megváltás óta éppen 40 év múlt el, negyvenévi hasznosítás után méltán eltöröl-hető az illeték, mikor semmi más terhet, amit az úrbéri váltsággal megfizettek, már nem gyako-rolnak.

Megállapítottuk továbbá, hogy tisztán csak az állam pénzügyi érdekeivel számoló rendeletek-vel, itt a pénzügyminisztérium 118.317/1927. VII.

Becsüljük meg terményeinket, ipari termelésünket, fogyasszunk magyar árúcikkeket!

a. számú és a szállodák házadóját szabályozó rendeletére célzunk, megakasztják a magyar szállodaipar fejlesztését, ami által kiszámíthatatlan kár éri idegenforgalmunkat.

Megállapítottuk végül, hogy az adóügyi közgazdaságunkban súlyos eltévelyedés történt azáltal, hogy dolgaikat üzleteinkre hárították s a fényüzési adók kezelése és nyilvántartása költségtöbblettel terheli üzleteinket, sőt a súlyos pénzügyi szankciókkal egyenesen egzisztenciánkat veszélyeztetik.

Azonban nem maradtunk meg ezen adóügyi sérelmeink megállapításánál, hanem fölhasználva a Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Országos Szövetsége ez évi nagygyűlésének dobogóját, mindezeknek ott kifejezést is adtunk. Sőt Molnár Sz. Dezső dr., Ballai Károly, Németh Aladár és Stein Sándor dr. előadók dolgozatai alapján memorandummal fordultunk a kormányhoz. Ez alkalommal vállaltuk a magyar közvélemény, a törvényhozás és közigazgatás tájékoztatását, amennyiben memorandumunkat és az ennek alapjául szolgáló előadásokat 1200 példányban szétküldtük az országban.

Jelentésünk kapcsán szintén fölhívjuk t. kártársainkat, hogy adóügyünkben indított országos mozgalmunkat saját ható körünkben szítsák mindaddig, míg

1. a fogyasztási adót meg nem szüntetik;
2. az étkezéssel kapcsolatos fényüzési és forgalmi adót el nem törlik;
3. az italmérési illetéket meg nem semmisítik vagy termelési adóvá át nem alakítják, végül
4. adóbehajtó, nyilvántartó munkákat vissza nem ruházzák a pénzügyi hatóságokra.

*

Ezek mellett az elvi, országos jelentőségű tevékenységünk mellett pontosan végeztük mindennapi munkánkat is. Megalakulásunk után sokan kérték fölvetelüket adóközösségünkbe. Minthogy ezt nem tehettük, tárgyalást kezdtünk a pénzügyminisztériummal, alakulásunknak féléves pótcsoporttal való kibővítése iránt. Az engedélyt megkapván, széleskörű toborzómunkát végeztünk, aminek eredményeképpen 163 taggal f. é. november 1-étől megalakítottuk féléves pótcsoportunkat. Ezzel adóközösségünk taglétszáma 447-re emelkedett. Az adókivetési munkálatok folyamatban vannak.

Előző jelentésünkben érintett 13.587 pengőt kitevő felszólamlás is elintéződött, amennyiben javaslatunkat a pénzügyminisztérium elfogadván, elrendelte, hogy felszólamló tagtársaink adószámláiról a fönti összeget teljes egészében írjuk le. Tisztelettel jelentjük, hogy velük az elszámolás is már megtörtént, amennyiben a túlfizetett összeget részben készpénzben, részben leírással visszatérítettük.

Pénzügyi kezelésiünkről és állapotunkról az alábbi összeállításban számolunk be.

	Bevétel		K i a d á s		
	pengőben		pengőben		%
A tagok adóátalány befizetéséből	301.958	26			
1928. június havára kamatból	59	88			
Fényüzési és forgalmi adóra			259.387	—	85.89
Postatakarékpénztári jutalék és kezelési díj, Moktár készkiadásai			490	84	0.16
Túlfizetés megtérítésére			1.483	—	0.49
Adminisztratív kiadások, hiv. lap segélye, személyi kiadások			4.970	—	1.64
Egyenleg			35.687	30	11.82
Összesen	302.018	14	302.018	14	100%

F. é. november 15-ig be nem fizetett adóátalány: 3860.44, mely összegből ugyanezen időig előrelátható veszteség 510.—

Tagjaink befizetése általában pontosan történik, azonban sajnálattal kell jelentenünk, hogy a vendesen fizető tagjaink érdekeinek védelmében a második negyedévben többször kellett a költséges fölszólításokkal élnünk, sőt egyeseket végrehajtás útján kényszeríteni adóátalányuk megfizetésére.

Ebben a tekintetben továbbra is szigorúan tartjuk magunkat előző jelentésünkben megállapított irányelvekhez.

Ezekben voltunk bátrak második negyedévi munkásságunkról beszámolni és kérjük a t. taggyűlést, hogy jelentésünket tudomásul venni méltóztassék.

Budapest, 1928. évi november 14-én.

Ballai Károly
titkár.

Bandl Ferenc
elnök.

H Í R E K

Lapunk legközelebbi száma december hó 15-én jelenik meg.

Palkovics Ede

félszázad évnél hosszabb, értékes ipari tevékenységéért ipartestületünk és a magyar szakácsok elismerésüket megtisztelő formában nyilvánították. Ennek jelentőségét mult számunk vezető cikkében, lefolyását az előbbi sorokban ismertettük.

Ennek az életmunkának becsét méltányolta a kereskedelmi kormány is, amikor minapi „Budapesti Közlöny“-ben **H e r r m a n n** Miksa kereskedelemügyi miniszter, Palkovics Edének köszönő elismerését nyilvánította.

A washingtoni szállodai gyakorlóiskola

muzeumban, amint előző számainkban már megemlékeztünk, a szállodás-vendéglős szakoktatás uttörőinek arcképgyűjteményét állítják példaképpen a tanuló ifjúság elé. Ebben a nemzetközi gallériában Magyarországot **Glück** Frigyes, kormányfőtanácsos képe képviseli.

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**

Telefon: József 336-72.

Közp. iroda: **Budapest, VI., Andrásy út 5.** Telefon: Aut. 212-83, Aut. 292-19.

A galleria összeállításának munkája, mintegy 300 képről van szó, már annyira haladt, hogy nemsokára megnyithatják. Ugyanitt lesz az intézet szakkönyvtára is, úgyhogy a tanulók szakmánk kiválóságainak buzdító miliójében készülhetnek jövődő hivatásukra.

Mammut bankett Budapesten.

A magyar vendéglősipar nagyszerű teljesítőképeségéről tett tanubizonyságot az az óriási méretű bankett, amelyet 3250 résztvevővel a Hangya kongresszus f. é. október hó 25-én rendezett a városligeti Iparearnokban. Ilyen résztvevő számmal bankett Magyarországon még nem volt, de a kontinensen is ritkítja párját. A külföldi nagyobb méretű bankettek legtöbbször meg volt az az előnyük, hogy alkalmas helyiségben rendezhették azokat, amelyekben a terítést átfogóbban lehetett eszközölni a főzésre és tálalásra alkalmas, felszerelt helyiségek is rendelkezésre álltak. A szóban levő bankettnél az első nagy nehézség a főzés és tálalás megoldása volt. Azonban e 3250 személyes Hangyabankett megmutatta, hogy a magyar vendéglősipar úgyszólván lehetetlen föltételek mellett is meg tudott oldani ilyen nem mindennapi feladatot. A menü rövid és egyszerű volt. Ime: Cipó, gulyáshús, almás- és túróslapény, 3 deci bor, feketekávé.

Az asztalok 48 személyre fehér abrosszal terítve s virággal diszítve voltak.

A gulyást, a feketekávéval melegen mindenütt egyszerre szolgálták föl, úgyhogy az egész ebédet pontosan 35 perc alatt teljesen leszervizolták.

Minket természetesen az érdekel, hogy mindez hogyan történhetett?

Ennek a bankettnél a sikerét az átgondolt és szigorú következetességgel végrehajtott rendelkezések biztosították.

Minden 48 személyre volt egy tálalóhely.

A gulyást 48 személyre bőven kiadagolva főzőládakban tartották forrón, sőt a burgonya ez idő alatt főtt meg. A főzési időt pontosan megfigyelt, előzetes próbafőzés alapján állapították meg, amivel elérték azt, hogy a hús a kívánt puhaságra főljön s a burgonya szét ne essen.

A tésztát hidegen, a feketét ismét forrón tálalták föl.

Míg ilyen módon elkészült az étel, a következő beosztás szerint végezték a terítést és a felszolgálatot.

Egy-egy 48 személyes asztalhoz 4-4 pincért osztottak be, akik közül az egyik volt a csoportvezető. Minden asztalnak meg volt a tálalóhelye, service-asztala és az utánpótlásra szükséges bora, vize és cipója.

Mindezekből a szükséges mennyiséget előre elkészített szelvények ellenében a csoportvezető vette át az elosztótól.

A csoportvezető tálalt, a többi, együvé tartozó 3 pincér hordta szét az ételt.

Minden fogást megelőzőtt egy harangkongatás, mely a tálalás kezdetére figyelmeztette a pincéereket (vigyázz!); az ezt követő kettős kongatáskor egyidejűleg minden asztalnál megkezdődött a fogás felszolgálása. Ilyen, háromszor megisméltendő jelzésre történt az egész 3250 személy együttes kiszolgálása.

A felszolgálásnak ezen decentralizációja és az a határozottan keresztülvitt utasítás, hogy az ebéd egész tartama alatt a felszolgálók közül senki a helyét nem hagyhatta el, illetőleg csakis a beosztott asztalok és a hozzátartozó service-asztalok között mozoghattak, meg-

akadályozta a keveredést és biztosította az elért eredményt. Az utánpótlás is csak a csoportvezető jelzésére, a megbeszélten történhetett.

Minderre a nyomtatásban közölt előre kiosztott utasítás tanította ki az egyes szolgálattelévő alkalmazottakat.

A bankett végén mindenkinek a helyén kellett maradnia s végezték a leszedést és a leltárt a csoportvezetőnek adták át, aki azokat előzőleg jegyzék alapján vette át.

Ez az alkalom hangosan emlékeztetett mindnyájunkat egy ünnepi esernök hiányára. Idegenforgalmunk emelkedésével mind hamarabb aktuális lesz ilyennek létesítése. Ne szállodák építésével foglalkozzon a municipium, hanem egy nagyméretű ünnepi esernök építésével, mert ha ezernél nagyobb számú gyülekezetről kell gondoskodni, akkor ezt megfelelő hely hiányában csak emberfeletti erővel és nagy áldozattal lehet lebonyolítani.

Minden elismerés megilleti a bankett rendezőit: *Gundel Károlyt* és *Marchal Józsefet*, akiknek méltó munkatársuk volt *Schiller Ferenc*, *Binder József* chéf, *Lukács Béla* cukrász chéf, *Börse József* és *Gollerits Károly*. De elismerés illeti meg a felszolgálók hatalmas hadát is, akik megértve a feladatot, komolyan, szinte ünnepi emelkedettséggel végezték dolgukat.

Eljegyzés.

Bokor Ferenc kartársunk leánya, *Jolánka* november 18-án tartotta eljegyzését *Holló Sándorral*.

Házasság.

Bandl Ferenc és *József* kartársaink *Henriette* hugukat f. é. november 19-én vezette oltárhoz *Jullich Viktor*. Az esküvőt különösen fényessé tette kartársaink és a főváros társadalmából nagyszámmal megjelent vendégek, akik melegen üdvözölték az új párt. — *Miklós Etelka* és *Steinbeisz József* vendéglős házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) — *Förster Pál* f. hó 11-én feleségül vette *Leyrer Ibikét*.

Az országos vendéglős bál.

Az 1929-ben megtartandó bál bizottsága e hó 21-én, tartotta első érdemleges ülését.

Elnökké *Malosik Ferencet*, főpénztárossá *Potzmann Mátyást* és *Démusz Jánost*, rendező bizottsági elnökké *Biró Dénest*, fogadó bizottsági elnökké *Dénes Márton* és *Márkus Imrét*, háznaggyá *Wagner Bélát* és *Holub Rezsőt*, cigányvajdává *Farkas Pált*, főrendezőkké az egész előljáróságot, az aranyifjuságot, *Bandl Gyulát* ifju *Gundel Károlyt*, ifju *Baldauf Mátyást*, *Sturza Gyulát*, *Mucnják Károlyt*, ifju *Palkovics Edét*, ifju *Döcker Istvánt*, ifju *Kutassy Lajost*, *Szabó Gézát*, *Hajdu Vilmos* utján a főpincéereket, *Lakatos József* és *Löhner* Mátyás utján a szakácsok körét, *Csengey Árpád* utján az ifju vendéglősöket.

A bizottság megalakulása után elhatározta, hogy a mostani bálon a *háziasszonyi* tisztségre külön, senkit sem kér fel, hanem az összes szállodás, vendéglős és koresmáros asszonyokat annak tekinti. A bál elnökség az összes testületi elnökségekből áll, ha vidéki, ha budapesti, a nagyrendező bizottságnak valamennyi szállodás vendéglős és koresmáros a tagja, aki a budapesti ipar-testületnek, vagy az országos szövetségnek tagja.

Erre a határozatra a bálbizottságot az birta, hogy évente aprehenziók voltak azért (vagy talán hiusági sérelem volt), mert egyik-másik kartársunk neve tévedés-

ből vagy elnézésből a legszigorubb cenzura mellett is kimaradt. Jövőben, hogy ez elő ne fordulhasson a fenti módot kellett választanunk. Természetes, hogy ebből kifolyólag a báli meghívókon senkinek sem lesz a neve feltüntetve, mert cirka 6000 nevet kellene kinyomtatnunk, ami egy kissé talán mégis csak sok volna. Ez már technikai okokból is lehetetlen.

A táncrendek és jelvények beszerzésével *Wagner Bélát* és *Holub Rezsőt*, a terem díszítésének gondjait *id. Kutassy Lajost*, a zene megszervezésére *Farkas Pált*, végül az előkelőségek meghívására *Sturza Károlyt* delegáltuk, illetve kértük fel.

A bált a fővárosi vigadó összes termeiben jóléti intézményeink alaptökéjének gyarapítására tartjuk.

Tömeges megjelenésre biztosan számítunk. Mindenkít szívesen látunk, aki kedvet érez magában a munkához. A kerületi elnökök vezetése alatt külön-külön bizottságot szervezünk, amelybe hölgyek is beválasztanak, hogy a siker jobban biztosítva legyen.

A Szállodások Nemzetközi Egyesülete

ezidei közgyűlését a svájci *Lausanne*-ban f. é. október hó folyamán tartotta meg.

A közgyűlésen 16 állam szállodásai vettek részt s a tekintélyes számú magyar csoport élén *Glück Frigyes*, kormányfőtanácsos, az egyesület tiszteletbeli és vezérlőbizottságának tagja volt.

A magyar csoportnak minden tevékenységét az a nemes vágy irányította, hogy Magyarország részére minél több szimpátiát szerezzen, a magyar idegenforgalom lehetőségeit minél jobban tágítsák. Ezt az önként vállalt feladatukat jól végezték. Mint mindig, most is szívesen fogadták őket s azon egyedül megnyilvánult figyelem által, hogy a külföldön is igen becsült *Glück Frigyes*, Budapest város, a magyar kormány üdvözlését tolmácsolta, viharos tetszést véltottak ki. Azok a baráti érzelmek, amelyeket 1926-ban Budapesten fakasztottunk külföldi kollégáink keblében még nemcsak meleg és rokonszenvesek, hanem elmélyültek. Az 1926. évi vetés most szökken szárba!..

A Szállodások Nemzetközi Egyesülete a jövő évben tölti eredményes működésének hatvanadik évét. Ezen jubileumi évet a szállodások nemzetközi társadalmi életében nagy jelentőségű esemény vezette be. Európában ugyanis két nagy nemzetközi szállodás szervezet munkálkodik: az egyik a kölni, a másik a párisi egyesület. Mind a két organizáció a szállodás ipar fejlődését szolgálta ugyan, de egymástól teljesen függetlenül, ami elgondolható, hogy nem lehetett teljes értékű teljesítmény. A közgyűlést közvetlenül megelőzően Londonban a két egyesület, az *Internationaler Hotelbesitzer Verein* és az *Alliance Internationale d'Hôtellerie* közös munkaprogramot alkotott s ezt illetőleg teljes megegyezésre jutottak. Ily módon a szállodásipar, különösen annak idegenforgalmi vonatkozásai mihamar fogják az együttműködés sikerét élvezni.

Ennek az együttműködésnek a létrehozatala tette e közgyűlést nagy jelentőségűvé.

A közgyűlés szigorúan vett egyesületi ügyein kívül, a különféle jelentések stb. után számos előadást tartottak. Ezek közül általános érdekű azon probléma volt, miként lehetne a szállodásoknak és a régi bevált utazási irodáknak együttesen sikeresen küzdeni azon újabb utazási irodák ellen, amelyeknek főtörekvése a szállodások kizsákmányolása. Az utazó közönségnek is az az érdeke, hogy az utazási irodák részéről minél kedvezőbb irányítást kapjon s ezért a bevált irodákkal ke-

rüljön összeköttetésbe. Erre bizonytal a kitűnő tájékoztató szolgálat s egy megbízható nemzetközi „vezető” tenne kitűnő szolgálatot, amelyek alapelveinek megállapítása szintén tárgya volt a megbeszéléseknek.

Érdekesekek voltak a többi előadások is, amelyek bár svájci idegenforgalmi propagandát szolgáltak, becses tanulságokat nyújtottak.

Kézművesipari érdekek védelme a kamarában.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara november 23-án igen látogatott kamarakerületi, ipartestületi és kézművesipari szakcsoportülést tartott *Bittner János* elnöklete alatt. *Moór Jenő* titkár az ipartörvény-novella iparvédelmi rendelkezéseinek szükségességére mutatott rá az életből merített kirívó példák felsorakoztatásával. Javaslatára oda konkludált, hogy megfelelő adatok összegyűjtése után a kézművesipar érdekében olyan intézkedések történjenek, amelyek törvény módosítás nélkül is alkalmasak a törvénynek a kézművesiparvédelmi intencióit a közigazgatásban is hatékonyan érvényesíteni. A megindult élénk eszmecsere során a felszólalók teljes elismeréssel nyilatkoztak a kamarának valóban gyakorlati eredmények elérését célzó kezdeményezéséről és felszólalásaik keretében már is olyan esetekre utaltak, amelyek a kamara akciójának alátámasztására igen alkalmasak. *Bertalan István* dr kamarai s. titkár ismertette nagy felkészültséggel a munkásbiztosítás autonomiájának kérdését és felhívta a figyelmet arra, hogy a munkáltatóknak a választások megajtése előtt egységes listában kell megállapodniok, hogy a munkáltatói érdekek az autonomiában megfelelő súlyú képviseletet nyerjenek. Az ezt célzó előkészítő munka a kamara által, volna elvégzendő. Tudomásul szolgált a kamara az a terve, hogy a kézművesiparosok

MEDVE

GRÓF SOMSSICH THAMÉR
BORGAZDASÁG- ÉS
KERESKEDELMI RT.

KÖZPONTI IRODA
 VI. TÉRÉZ-KÖRUT 9. TELEFON 132-83

Becsüljük meg terményeinket, ipari termelésünket, fogyasszunk magyar árucikkeket!

kereseti adójának új kivetésében követendő egyöntetű eljárás biztosítása érdekében a kamara az ipartestületeket értekezletre fogja összehívni.

Adóközösségünk

második negyedévi közgyűlését f. é. november 26-án tartotta a Royal Szálló Éttermének fehértermében. Az anyacsoport tagjai és a most alakult pótcsoport tagjai nagy számmal, mintegy 80-an voltak jelen. A pénzügyigazgatóság részéről dr. Országh Sándor titkár volt ott. *Bandl* Ferenc elnök beszámolt a második negyedév eseményeiről s sajnálattal konstatálta, hogy a kartársak nem mutattak olyan érdeklődést, amilyent saját, jól felfogott érdekükben kellett volna tanúsítaniok. Ugyanis ha többen beléptek volna a féléves pótcsoportba, nagyobb súlya lett volna az alakulásnak. Majd azt az elvi kijelentést tette, hogy az egyes csoportok tagjai csak a saját csoportjukon belül szavatolnak, hogy külön-külön fogják a tartalékalapot gyűjteni illetőleg kezelni. Az új tagokból kibővítették a bizottságokat és pedig: a kivetőbizottságba *Horváth* Sándort és *Mayer* Józsefet, a felszólamlóba *Wurgits* Vilmost, a felügyelőbe *Szabó* Lajost választották.

Ballai Károly titkár fölolvasta a jelentést, amelyet más helyütt egész terjedelmében közlünk.

A jelentéshez *Németh Aladár* szólt hozzá, elismerve a vezetőség kitűnő munkásságát, fölkéri, hogy a következő évre gyűjtsen adatokat, amelyeket az adóátlány csökkentésére használjon föl, mert forgalmunk erősen visszament; továbbá a pezsgőkészlet után fizetett fényűzési adó visszatérítésének szorgalmazását ajánlotta.

Bandl Ferenc, *Ballai* Károly végül dr. *Országh* Sándor fölvilágosításai után a jelentést egyhangulag elfogadták.

Tagjaink szíves figyelmébe

ajánljuk az e számunkban megjelent *Kertész József* féle hirdetést.

Sátoraljaújhely r. t. város tanácsától.

ad. 4631—1928. sz.

Bérbeadási hirdetmény.

Sátoraljaújhely r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező, *Wekerle tér 3.* szám alatt a város kellő közepén az u. n. „Vörös ökör“ telken egy 2 emeletes bérházzal, mozgószínházzal, vígadóval és kaszinóhelyiségekkel kapcsolatban újonnan épült

vendéglőt

étterem, söntés és a vendéglős részére egy 2 szoba, alkov és fürdőszobából álló lakás, valamint mintegy 500 négyszögöl területű árnyas fákkal beültetett és a vendéglővel kapcsolatos 2 uccáról megközelíthető kerttel együtt 1929. év január hó 1-től 1931. év december hó 31-ig terjedő időre 3 évi időtartamra hasznóbérbe adja.

Évi összbér: 2400 pengő.

A vendéglői berendezést (nagy leltár) a kerti berendezés kivételével a város adja. Egyéb felszerelések jegyzékét (kis leltár) ajánlattevő az ajánlathoz csatolni tartozik.

Bérlő 3000 pengő készpénzt, vagy ily értékű betétkönyvet tartozik a bérlet óvadékaul a város pénztárába letétbe helyezni.

A bérletet elnyerni óhajtókat felhívjuk, hogy az eddigi működésüket, erkölcsi megbízhatóságukat különösen a kömmün alatti magatartásukat és anyagi viszonyaikat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket Sátoraljaújhely r. t. város tanácsa címére „Pályázat a vendéglői bérletre“ jelzéssel 1928. évi december

hó 6-ikán délelőtt 12 óráig zárt borítékban a város iktatói hivatalába adják be. Az elkészen érkezett pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogjuk.

Fentartjuk a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett a város szabadon választhasson, esetleg az ajánlatok félretételével más módon intézkedhessék, s ebből kifolyólag a várossal szemben semmiféle címen kártérítési igény nem támasztható.

Pályázók tartoznak 200 pengő bánatpénzt a város pénztárába letétbe helyezni, s az arról szóló nyugtát a pályázathoz mellékelni.

Ajánlattevőket az ajánlatuk 30 napig kötelezi.

Sátoraljaújhely, 1928. évi november hó 14-én tartott tanácsülésből.

dr. *Orbán Kálmán* sk., polgármester.

Felhívás!

Tisztelettel értesítjük a munkáltató urakat, hogy mindenrendű alkalmazottat díjtalanul közvetítünk és szíves pártfogásukat kérjük.

Fascista Szállodai, Éttermi, Kávéházi Alkalmazottak Szindikátusa: *Práter u. 28.* Telefon: J. 359—18.

A pestszentlőrinci

állami lakótelepen levő *egyedüli vendéglő* házvétel miatt eladó. Hosszu szerződés, olcsó házbér.

Felhívom a

mélyen tisztelt vendéglős urak becses figyelmét arra, hogy borszükségetüket általam szíveskedjenek beszerezni. Mint speciális borszakértő, az összes dunántúli hegyi bortermelőknél olyan nagy ismeretségem van, hogy becses megbízásukra a legjobb fajborok megszerzését is a legnagyobb lelkiismerettel vállalhatom és annak minden tekintetben a megelégedésükre tehetek. Kivánatra minta kóstolóval is szolgálhatok. Becses pártfogásukat kérve teljes tisztelettel *Kertész József speciális borközvetítő Budapest, József krt. 11. földszint 2.*

Fehérneműtisztító segéd

mosómesteri állást keres. Fehérneműtisztításnak valamint annak szakyszerű vezetéséről éves bizonyítvánnyal rendelkezem, amelyeket kivánatra fölmutathatok.

Az *UNICUM* név gyomorerősítő és étvágygerjesztő likörre, a *Zwack likörgyár kizárólagos és védjegyzett tulajdonát képezi.* — E néven se gyáros, se viszontelárúsító keserűlikört forgalomba nem hozhat és ezért, aki valódi, jó keserűlikört akar árusítani, csakis *Zwack* féle valódi *UNICUM*-ot tartson!

Billárd-asztalokat,

valamint az összes szállodai és vendéglői felszereléseket legelőnyösebb árban szerezhetjük be *Ráczó Jenő műbútor és billiárd-asztalosnál (IX. Bakáts ucca 4.),* aki az egyedüli specialista hazánkban a billiárd-asztalok gyártásában. Billiárd-asztalok és izléses szállodai és vendéglői bútorok készen is vannak állandóan raktáron.

Esperanto tanfolyam

— heti 2 órában — dec. 5-én este fél 6-kor kezdődik a *Papnövelde uccai elemi iskolában.*

Előfizetési díj: egy évre 20 pengő, segédeknek, tanulóknak 10 pengő.

Budapesti Jégárusító

RT.

VII., NAGYDIÓFA UCCA 3. TELEFON: JÓZSEF 322-04.

**Szállít minden mennyiségben
vidékre is műjeget.**

HERCEG WINDISCHGRÄTZ LAJOS borpincészetek és Tokaj
Bortermelő Részvény-
Társaság

SÁROSPATAK TOKAJ BUDAFOK

Központi iroda: Budapest, IV., Váci ucca 27-33.
Telefon: 56-20.

KISS ÖDÖN

SZÜCS- ÉS SZŐRMEÁRUK

Budapest, VI., Andrassy út 10. szám.

ALAPITTATOTT 1826.

Haris, Zeillinger és Társa

a „Kék csillag“-hoz
vászonkereskedők

Budapest, IV., ker. Váci ucca 16. szám.

Nagy választék vászon asztalnemű, törülköző és törülőkben,
szállodák éttermek és kávéházak részére.

Telefonszám: Aut. 836-70.

NAGY IMRE cs. és kir. udvari szállító

élővirág nagykereskedő

Belváros, Fővám-tér.

Italmérők figyelmébe!

Fél árban állítja elő likőrjeit és rumjait ha esszenciát vesz

„Eterna“ Vegyészeti Művek-nél

Budapest, V., Pannonia ucca 27.

TELEFON: AUT. 866-64.

RÁZSÓ JENŐ műbutor- és
billiárdasztalos

BAKÁTS U. 4. BUDAPEST, IX., LÓNYAI U. 46.

Raktáron tart billiárdasztalokat és az összes vendéglői és szállodai felszereléseket.

„THONET-MUNDUS“

EGYESÜLT MAGYAR HAJLITOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST

IV., VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabutorok

kávéházak, vendéglők, szállodák számára,
közismerten legelsőrendű kivitelben.

SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI

Palackborok VILLÁNY Pezsgők

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

Vendéglői és kávéházi tűzhelyek készítése,
javítása, melegviz szolgáltatásra való átalakítása szak-
szerű kivitelben, jutányos áron eszközöltetnek.
Zöld József, V., Árpád u. 8. Telefon: A. 271-64.

Vendéglői berendezések,

Evőeszközök, alpakka és
chinaezüst áruk, **billiárdok**,
asztalok, székek, új és **használt**
porcellán és hitelesített
üvegáru a legolcsóbb áron.

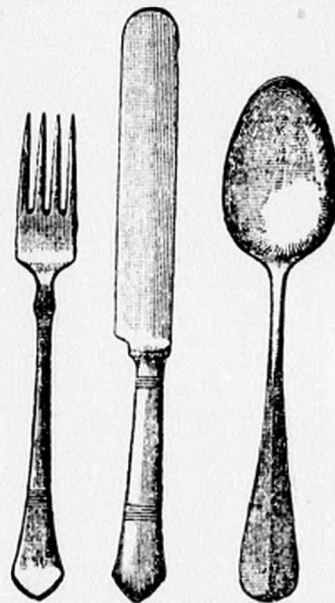
Árjegyzék, költségvetés díjtalan!

Vétel és eladás.

FRIED

ZSIGMOND ÉS FIA
Budapest, Király-u. 39.

Ezüstözést, alpakka javítást
vállalunk.

Cifka József pincegazdasági cikkek
szaküzlete

BUDAPEST, V. KER., VILMOS CSÁSZÁR ÚT 48. SZ.

Borszívattyúk, szűrőgépek

és az összes borkezelési anyagok. Tel.: T. 228-92.

Számtalan bel- és külföldi kitüntetés!
Magyarország aranykoszorus mestere!

JANCSURÁK GUSZTÁV rézműves
mester

Budapest, IX., Ferenc u. 39. Telefon: J. 308-47.

Főzőedények Gőzüzemű főzőkészülékek Üstök

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

Kiadja: a Bpesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete. Felelős kiadó: Kutassy Lajos.

NEPTUN

GŐZMOSÓGYÁR R. T.

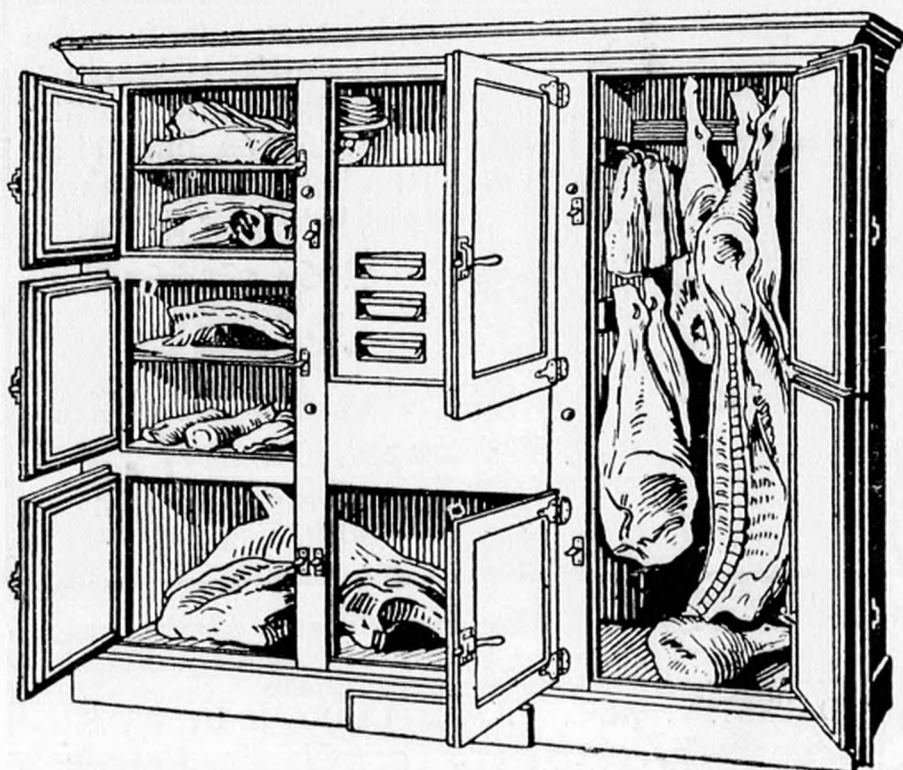
BUDAPEST, X., KORPONAI UCCA 16-18. O TELEFON: J. 410-84.

Üzemi és háztartási fehérnemű leggondosabb tisztítása.

Fehérnemű kölcsönzés, konfekcionálás.

Asztalneműek, pincérkabátok, munkaruhák, stb. kedvező beszerzése.

KELVINATOR

elektromos automatikus hűtőszekrények és hűtőberendezések szállodai és vendéglői üzemek részére nélkülözhetetlenek! **KELVINATOR** a modern hűtőtechnika leg-tökéletesebb alkotása! Díjmentes költségvetéssel szolgál a magyarországi egyedárusítás

V., Vécsey ucca 4. Telefon: Aut. 268-49.

Kedvező részletfizetési feltételek!

HÜTTLETVADAR

PORCELLÁNGYÁROS

Budapest, V., Dorottya ucca 14.

Telefon: 231-53.

Nagy választék porcellán kávéházi és éttermi edényekből.

Főzőedény vásárlásnál kérje mindenütt a világ-hírű szavatolt **tűz és saválló**

„SPHINX”-edényt

Főlerakat nagyban: **Holbik István** Bpest, Király u. 91.

HAUER REZSŐ

CUKRÁSZ

VIII., Rákóczi út 49. Telefon: J. 425-04.

ifj. GRÜNWALD MÓR

BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF RAKPART 6.

Ferenc József-hid közelében. Telefonszám: József 361-49.

Legnagyobb választék üveg- és porcellánedényekben kávéházak, vendéglők és szállodák részére.

DREHER BAKSÖR